

Redakcja otrzymała oświadczenie 16 członków PAU, które zamieszczamy poniżej:

My, niżej podpisani członkowie Polskiej Akademii Umiejętności nie zgadzamy się z zaproponowaną przez Zarząd PAU i przegłosowaną niejednomyślnie Uchwałą Walnego zgromadzenia PAU z dnia 17 marca 2018 roku. Przedstawia ona nieprawdziwy i tendencyjny obraz rzekomo postępującej izolacji Polski na arenie międzynarodowej i obciąża władze państwa za ich niezręczne posunięcia i komentarze. Celem uchwały jest wyraźne opowiedzenie się po jednej stronie układu politycznego w Polsce, tego, który przeciwny jest obecnej władzy. W zamierzeniu więc stawia Akademię w szeregu partii, ugrupowań i instytucji, a także mediów, które zajmują krytyczną pozycję wobec rządu. Jest to sprzeczne z zasadą bezstronności i z troską o prawdę, które powinny być fundamentalnymi zasadami działania Akademii jako instytucji naukowej.

Lucjan Suchanek, Włodzimierz Bolecki, Leszek Bednarczuk, Józef Korpanty, Kazimierz Korus, Maria Korytowska, Hanna Kowalska-Stus, Jarosław Ławski, Roman Mazurkiewicz, Julian Maślanka, Alina Nowicka-Jeżowa, Henryk Podbielski, Jan Prokop, Stanisław Stabryła, Alfred Uchman, Maciej Włodarski

Konferencje naukowe nauczycieli

MARIA L. EKIEL-JEŻEWSKA

Celem tego artykułu jest opisanie przykładu konferencji naukowej nauczycieli i refleksje na temat przydatności i sposobu kontynuacji tego typu inicjatyw.

W dniu 27 lutego br. w Bibliotece Pedagogicznej w Mińsku Mazowieckim odbyła się konferencja naukowa „**Wartości w wychowaniu i nauczaniu**”, zorganizowana przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mińsku Mazowieckim, Bibliotekę Pedagogiczną im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach filię w Mińsku Mazowieckim i przeze mnie. Uczestników powitały: Edyta Ludwiniak, dyrektor Poradni i Anna Popławska, kierownik Biblioteki oraz pracownicy placówek. Gościem honorowym był Mirosław Krusiewicz, dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Pracownicy Biblioteki przygotowali wystawę publikacji, bibliografię i nowości książkowe „o wartościach”.

Konferencja spotkała się z zaskakująco dużym zainteresowaniem – wzięło w niej udział około stu osób, w tym ponad siedemdziesięciu nauczycieli. To dwa razy więcej niż spodziewała się Biblioteka Pedagogiczna, która organizuje wiele spotkań i konkursów przydatnych dla nauczycieli ze szkół powiatu mińskiego. Była to pierwsza poświęcona ważnej dla edukacji tematyce konferencja, w której uczestniczyło trzech prelegentów ze świata nauki.

Konferencja spotkała się z zaskakująco dużym zainteresowaniem – wzięło w niej udział około stu osób, w tym ponad siedemdziesięciu nauczycieli. To dwa razy więcej niż spodziewała się Biblioteka Pedagogiczna, która organizuje wiele spotkań i konkursów przydatnych dla nauczycieli ze szkół powiatu mińskiego. Była to pierwsza poświęcona ważnej dla edukacji tematyce konferencja, w której uczestniczyło trzech prelegentów ze świata nauki.

Profesor Andrzej Tyszka, socjolog kultury, w swoim wykładzie pt. „**Wartości i etos nauczyciela**” opowiedział o „wartościach” jako kategorii pojęciowej i ich roli w rozumieniu kultury. Zaznaczył różnice pomiędzy potocznym a aksjologicznym rozumieniem tego, czym są „wartości”. Główna różnica polega na tym, że wartość, to, co jest wartościami, rozumie się zwykle jako to, co „dobre”. Aksjologicznie natomiast prócz wartości dodatnich, pozytywnych uznają też przeciwne do nich antywartości. W ten sposób zasadniczym problemem aksjologicznym staje się bilans walki Dobra ze Złem i wybór między nimi w życiu jednostek i w życiu społecznym.

– Jedną z naczelných kategorii aksjologicznych jest etos – wyjaśniał profesor Tyszka. – W definicji czytamy, że „jest to realizowany i obowiązujący w danej grupie społecznej zbiór zasad, wzorów i ideałów, jasno określony i przestrzegany, choć nieskodyfikowany w postaci katalogu norm”. Etos mówi, co należy do obowiązków i powinności ludzi przyzwoitych, a czego im robić nie wolno. Etos nauczycielski to jedna z odmian etosu obywatelskiego. Jest to etos **s ł u ż b y** społecznej i odpowiedzialności za **d o b r o** wspólne. Etos ten reprezentowało wiele wybitnych, będących wzorami postaci w zawodzie i środowisku nauczycielskim.

– W ostatniej części konferencji zostały przedstawione sylwetki małżeństwa Janiny i Józefa Sylwestrowiczów z Mińska Mazowieckiego, którzy są z pewnością postaciami etosowymi, zarówno jako obywatele, jak i nauczyciele – dodał później profesor Tyszka.

Dr Joanna Kubicka z Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego wygłosiła referat pt. „**Budowanie relacji w działaniach oświatowych – wczoraj i dziś**”.

Odwolała się do korzeni historycznych pedagogiki – od przełomu XIX/XX w. po czasy II RP i pokazała, że wszelkie inicjatywy, które opowiadają o społecznym zaangażowaniu inteligencji, w gruncie rzeczy są wciąż aktualne i mogą być ważnym źródłem inspiracji dla nas. Przywołując nazwiska Heleny Radlińskiej, Stanisława Michalskiego oraz Ignacego Solarza, wymieniła podstawowe postulaty ich działalności w okresie międzywojennym, ważne także współcześnie. Po pierwsze, bycie nauczycielem jest nie tylko zawodem – to rodzaj pasji i powołania, poczucia misji. Po drugie, celem edukacji jest pełne uczestnictwo wszystkich członków społeczeństwa w społeczeństwie obywatelskim. Po trzecie, potrzebne jest pełne upodmiotowienie uczestników zajęć, a także partnerstwo na linii wychowanek – wychowawca, czyli uczeń – nauczyciel, a także strategia dialogu i samorządu. Po czwarte, placówka oświatowa powinna regularnie współpracować z środowiskiem lokalnym. Dr Kubicka zwróciła ponadto uwagę na społeczną dewaluację słowa społecznik, które obecne było w tradycji wolnej Polski przed II wojną światową. Skłania to do zastanowienia, czy i jak mamy współcześnie odbudowywać wartość zaangażowania społecznego.

Jako ostatnia przedstawiłam ilustrowaną zdjęciami prezentację pt. „**Uczenie wartości przez przykłady, tradycje i działania**”. Punktem wyjścia była opowieść o trwającym 7 lat procesie przygotowania stałej wystawy „Jak żyli nauczyciele w II Rzeczypospolitej?”, której jestem organizatorem wspólnie z Muzeum Ziemi Mińskiej. Ekspozycja ta skupiona jest wokół kompletnego wnętrza mieszkania i działań małżeństwa nauczycieli Janiny i Józefa Sylwestrowiczów w I połowie XX w. Z tej indywidualnej perspektywy pokazane są naczelné wartości, którym nauczyciele w tym okresie służyli. Ich przypomnienie i zanurzenie w świecie tradycji może mieć istotne twórcze znaczenie w procesach współczesnej edukacji.

Następnie opowiedziałam o przykładach warsztatów i projektów, podczas których młodzież poszukuje trwałych, ponadczasowych wartości i wzorów, poznając świat swoich przodków, angażując się w proces uczenia oraz zdobywając umiejętności potrzebne do tworzenia nowoczesnego społeczeństwa. Wskazałam na rolę wystawy jako punktu odniesienia do tego, „jak to było naprawdę”, naturalnego miejsca twórczych warsztatów dla uczniów oraz źródła inspiracji, mogącego ułatwiać wymianę doświadczeń między nauczycielami w formie spotkań, konferencji, publikacji. Pokazałam przykład ilustrujący prostą zasadę wykorzystania w swoich działaniach tych wartościowych wzorów i źródeł, które są najbliższe nas. Dotyczy to zarówno wystawy, jak i tradycji, które w naturalny sposób mogą, ale nie zawsze są przekazywane z pokolenia na pokolenie w rodzinie, szkole oraz w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży.

Z przyczyn technicznych nie odbyła się godzinna dyskusja planowana na zakończenie. Spytałam zatem kilku uczestników